

Statlig detaljreglering - "onödig" inskränkning av den kommunala självstyrelsen

Nätverksträff för nordiska forskare i kommunalrätt
Uppsala 11-12 maj 2016

Varför prata om kommunal självstyrelse?

- I avhandlingen: Friheten för kommuner att själva välja hur de ska organisera sin verksamhet ses som en mycket viktig del i den kommunala självstyrelsen.
- I forskningsprojektet: ”Delat ledarskap” - Inskränkning av kommuners möjligheter att själva bestämma hur skolor ska bedrivas. . Begränsning av hur många rektorer det får finnas på en skolenhet.
- I förslaget till ny kommunallag: Begränsning av kommuners bestämmanderätt över hur deras förvaltning ska organiseras – ”en” kommundirektör .
- På Facebook: ”Stå på er ute i landets kommuner och värna det kommunala självstyret!”

Kommunal självstyrelse

”-- dessa sköter på demokratins och den *kommunala självstyrelsens* grund de angelägenheter som anges i denna lag eller i särskilda föreskrifter”

(1 kap. 1 § KL)

”Den svenska folkstyrelsen förverkligas genom ett representativt och parlamentariskt statsskick och genom *kommunal självstyrelse*” (1 kap. 1 § RF)

Kommunal självstyrelse

”Kommunerna sköter lokala och regionala angelägenheter av allmänt intresse på den *kommunala självstyrelsens grund*. Närmare bestämmelser om detta finns i lag. På samma grund sköter kommunerna även de övriga angelägenheter som bestäms i lag. (14 kap. 2 § RF)

- Europeiska konventionen om kommunal självstyrelse
- Respektera medlemsstaternas likhet inför fördragen samt deras nationella identitet, som kommer till uttryck i deras politiska och konstitutionella grundstrukturer, inbegripet det lokala och regionala självstyret. Artikel 4.2 FEU

Förstärkning av kommuners ställning i RF

- Eget kapitel i 14 kap. RF
- Vid beredningen av regeringsärenden ska upplysningar och yttranden i den omfattning som behövs inhämtas från kommuner. (7 kap. 2 § RF)
- Yttrande från Lagrådet (8 kap. 21 § RF)
- Proportionalitetsprincip (14 kap. 3 § RF)

Vad betyder egentligen kommunal självstyrelse?

- Kommunal självstyrelse – en av hörnstenarna i det svenska statsskicket.
- En princip för relationen mellan stat och kommun.
- Principen gäller för all kommunal verksamhet.
- Egen självbestämmanderätt över kommunala angelägenheter, men självstyrelsen är inte obegränsad.

Som Lagrådet uttryckte det...

”Tills vidare får man säga att den kommunala självstyrelsen är en realitet, men att det är oklart hur långt den sträcker sig.”

... men proportionalitetsprincipen då?

Proportionalitetsprincipen

- ”En inskränkning i den kommunala självstyrelsen bör inte gå utöver vad som är nödvändigt med hänsyn till de ändamål som har föranlett den.”
(14 kap. 3 § RF)

Å ena sidan

- Friheten för kommuner att själva välja hur de ska organisera sin verksamhet ses som en mycket viktig del i den kommunala självstyrelsen.
- Den fria nämndorganisationen

Å andra sidan

- Begränsning av självbestämmandet över hur många rektorer det får finnas på en skolenhet.
- Begränsning av självbestämmandet över hur många kommundirektörer det får finnas i en kommun.
- Nödvändiga eller "onödiga" inskränkningar av den kommunala självstyrelsen?